

Терехова Дар'я Антонівна

Студентка н. гр. 102_СПС ННІ права та психології НАВС

Науковий керівник:

Пакриш Олександр Євгенійович

кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри інформаційних технологій ННІ права та психології НАВС

ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПСИХОЛОГІЇ

Штучний інтелект (в подальшому – ШІ) охопив різні сфери науки та практики, і психологія не є винятком. Завдяки технологічному прогресу психологи отримують нові інструменти для діагностики, терапії та досліджень.

Мета цієї роботи – дослідити, як саме ШІ впливає на психологічну практику та науку, зокрема, у сфері психодіагностики, психотерапії та прогнозування психічних розладів.

Однією з ключових сфер застосування ШІ в психології є діагностика психічних розладів. Алгоритми машинного навчання можуть аналізувати великі обсяги даних, що дозволяє створювати більш точні та швидкі інструменти для діагностики. Наприклад, ШІ може аналізувати звички, мову, емоційні реакції та навіть фізіологічні показники для визначення симптомів депресії, тривожності чи інших психічних розладів.

Приклад № 1. Одне із застосувань – аналіз мови пацієнта для виявлення ознак депресії. ШІ здатний ідентифікувати специфічні лексичні та синтаксичні характеристики, які можуть свідчити про депресивний стан. Це дозволяє психологам на ранніх етапах виявляти проблеми, що підвищує ефективність лікування.

Штучний інтелект також використовується в психотерапії для створення інтерактивних додатків, що допомагають у роботі з пацієнтами. Віртуальні терапевти або боти на базі ШІ можуть допомагати пацієнтам у вирішенні психологічних проблем, зокрема, через когнітивно-поведінкову терапію (КПТ).

Приклад № 2. Chatbot Woebot, заснований на принципах КПТ, є одним із популярних інструментів, що використовує ШІ для надання психотерапевтичної допомоги. Woebot допомагає пацієнтам відстежувати свої емоції та реагувати на стресові ситуації за допомогою терапевтичних вправ.

Однією з найперспективніших можливостей ШІ є прогнозування ймовірності розвитку психічних розладів.

Аналізуючи дані про поведінку людини, її соціальні контакти, рівень стресу та інші фактори, штучний інтелект може допомогти передбачити ризик розвитку психічних проблем. Це дозволяє втручатися на ранніх стадіях або навіть до початку симптомів.

Приклад № 3. В одному з досліджень використовувались моделі машинного навчання для прогнозування ризику самогубства серед підлітків на основі аналізу соціальних мереж, таких як Twitter або Instagram. ШІ зміг точно передбачити, які користувачі були в групі підвищеного ризику.

ШІ також має недоліки. Пов'язані вони з етичними питаннями. Одним із головних питань є конфіденційність даних пацієнтів. Використання великих обсягів особистої інформації, зібраної для навчання моделей ШІ, може підвищити ризики витоку або неправильного використання цих даних. Також важливо враховувати ризик знеособлення терапії. Психологічна допомога зазвичай базується на емпатії та розумінні, і використання ШІ може не завжди відповідати потребам пацієнтів у встановленні емоційного контакту.

Висновки. Підсумовуючи усе вищезазначене, використання штучного інтелекту в психології відкриває нові горизонти для досліджень і практики. ШІ сприяє покращенню діагностики, персоналізації лікування та ранньому виявленню психічних проблем. Однак важливо дотримуватись етичних стандартів і забезпечувати захист даних пацієнтів, щоб уникнути потенційних ризиків. ШІ може стати потужним інструментом в руках психологів, але лише за умови належного використання і контролю.

Список використаних джерел:

1. Бернацька Д. Л. Штучний інтелект і психологія. Чи може робот замінити психолога? ПОЛІТ. Сучасні проблеми науки. Гуманітарні науки : тези доповідей XXI Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених. Київ : Талком, 2021. С. 99–100. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/52239> (дата звернення: 25.09.2024).

2. Artificial intelligence significantly facilitates development in the mental health of college students: A bibliometric analysis / Ch. Jing et al. *Frontiers in Psychology*. 2024. Vol. 15. URL: <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2024.1375294> (дата звернення: 30.09.2024).